

Sygn. akt II AKa 30/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Paszkiewicz

Sędziowie: SSA Jacek Pietrzak (spr.)

SSO del. Anna Makowska - Lange

Protokolant: stażysta Michalina Adamonis

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gdańsku del. do Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Lilianny Stojek

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2014 r.

sprawy

wnioskodawcy D. R.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie – za tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 8 listopada 2013 r., sygn. akt **XI Ko 395/13**

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację pełnomocnika wnioskodawcy za oczywiście bezzasadną;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik D. R. złożył wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa odszkodowania i zadośćuczynienia w kwocie 160 tys. zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 100 tys. zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwe niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie Sądu Rejonowego Gdańsk Południe o sygn. akt II K 285/11.

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 8 listopada 2013 roku w sprawie XI Ko 1077/13-O żądanie D. R. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. a contrario oddalił i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok w całości apelacją zaskarżył pełnomocnik wnioskodawcy i w oparciu o art. 438 pkt 1, 2 oraz pkt 3 k.p.k., zarzucił mu:

- w zakresie orzekania o zadośćuczynieniu obrazę przepisów postępowania karnego - przepisów art. 553 § 1 oraz 3 k.p.k. a contrario - mającą wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia polegający na przyjęciu, iż jakiegokolwiek

okoliczność poza wymienionym w przepisie fałszywym samopomówieniem może stanowić podstawę do oddalenia żądania o zadośćuczynienie i odszkodowania z tytułu oczywiście bezzasadnego tymczasowego aresztowania,

- mającą wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia obrazę przepisów prawa procesowego tj. art. 553 k.p.k., poprzez przyjęciem, iż nie każde tymczasowe aresztowanie stosowane w postępowaniu karnym zakończonym uniewinnieniem jest oczywiście bezzasadne,
- z ostrożności procesowej, na wypadek uznania powyższego zarzutu za nietrafiony, wniósł o rozpoznanie zarzutu obrazę przepisów art. 7 k.p.k., polegającą na błędnej, sprzecznej z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego analizie materiału dowodowego, a w następstwie powyższego niezasadne przyjęcie, iż to wyłącznie działania skarżącego były powodem stosowania tymczasowego aresztowania oraz iż wyłącznie on ponosi w ten sposób odpowiedzialność za zaistniałą szkodę.

Skarżący wskazał również na oczywiście błędne stwierdzenie, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy zamieszkaniem przez wnioskodawcę poza granicami kraju po 1996 r., a jego zatrzymaniem w 1995 r.

Podnosząc powyższe zarzuty autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku oraz o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy następujących kwot:

a. 150.000 (sto pięćdziesiąt tysięcy) złotych, wraz z odsetkami z tytułu zwłoki od dnia:

- 2 stycznia 2010 r., do dnia zapłaty, co do kwoty. 50.000 zł.
- 2 stycznia 2011 r., do dnia zapłaty, co do kwoty. 50.000 zł.
- 2 stycznia 2013 r., do dnia zapłaty, co do kwoty. 50.000 zł., tytułem odszkodowania za utracone zarobki,

b. 10.000 (dziesięć tysięcy) złotych wraz z odsetkami ustawowymi z tytułu zwłoki od dnia złożenia wniosku o przysądzenie odszkodowania, tytułem naprawienia szkody związanej z utratą możliwości regulowania własnych zobowiązań,

c. przysądzenie od Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gdańsku na rzecz D. R. kwoty 100.000 (sto tysięcy złotych), tytułem zadośćuczynienia za oczywiście bezzasadne tymczasowe aresztowanie, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty,

d. o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz D. R. kosztów postępowania w pierwszej instancji równych określonymu we właściwych przepisach kosztowi ustanowienia pełnomocnika w sprawie,

e. o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz D. R. kosztów postępowania odwoławczego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika wykonującego zawód adwokata wyliczonych według norm przepisanych.

Na wypadek zaś uznania, iż w sprawie zachodzi konieczność powtórnej analizy postępowania dowodowego, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja złożona przez pełnomocnika wnioskodawcy, jako całkowicie bezzasadna na uwzględnienie nie zasługiwała.

Przystępując do szczegółowych rozważań, na wstępie należy stwierdzić, że Sąd pierwszej instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, wnikliwie odnosząc się do zebranych dowodów w postaci dokumentów oraz zeznań wnioskodawcy. Dokonując ustaleń faktycznych wskazał, na jakich dowodach oparł swoje rozstrzygnięcie, zaś swoje stanowisko w przedmiocie oceny dowodów należycie uzasadnił. Ocena ta nie przekracza granic zakreślonych regułą wyrażoną w przepisie art. 7 k.p.k. Do tak odtworzonego stanu faktycznego zastosował odpowiednio, prawidłowo

ocenione i zinterpretowane przepisy prawa, będące podstawą rozstrzygnięcia, które następnie zostały przekonująco zaprezentowane w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

Skarżący całkowicie niezrozumiale zarzucił wyrokowi Sądu mariti obrazę przepisów postępowania tj. art. 553 k.p.k. który miał mieć wpływ na treść orzeczenia, a przytoczone przez niego argumenty, mające uzasadniać ten zarzut były całkowicie chybione i stąd nie mogły się ostać w obliczu przeprowadzonych przez sąd rozważań.

Sąd Okręgowy w Gdańsku słusznie wywiódł i zdaniem Sądu Apelacyjnego w sposób prawidłowy, uzasadnił brak istnienia po stronie wnioskodawcy niezbędnych przesłanek do przyznania mu odszkodowania w trybie przewidzianym w art. 552 k.p.k. Sąd drugiej instancji nie stwierdził, aby doszło do naruszenia przepisów regulujących kwestię przyznawania, w ramach postępowania karnego, odszkodowania i zadośćuczynienia – czego domagał się wnioskodawca, za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, a zarzut postawiony w apelacji należało uznać za bezpodstawny.

Wnioskodawca i jego pełnomocnik nie kwestionują w ogóle ustalonego przez Sąd pierwszej instancji stanu faktycznego. Przypomnieć więc należy, że trafnie Sąd Okręgowy w Gdańsku ustalił, iż:

- w dniu 06 listopada 1995 roku D. R. został zatrzymany;
- w dniu 7 listopada 1995 roku przedstawiono wnioskodawcy zarzut popełnienia przestępstw z art. 11 § 1 d.k.k. w zw. za art. 199 § 1 d.k.k. oraz z art. 265 § 1 d.k.k.
- w czasie przesłuchania w charakterze podejrzanego D. R., jako adres swojego zamieszkania wskazywał G. ul. (...), zaś adres zameldowania G. ul. (...);
- w dniu 8 listopada 1995 roku Prokuratura Rejonowa (...) w G. zastosowała względem D. R. dozór policji zobowiązując go do stawiennictwa w Komisariacie Policji G. trzy razy w tygodniu;
- w dniu 20 grudnia 1995 roku Komisariat Policji w G. wezwał D. R. do osobistego stawiennictwa w w/w komisariacie na przesłuchanie w charakterze podejrzanego, jednakże podejrzany nie odebrał wezwania i wróciło ono jako nie podjęte w terminie;
- od dnia 15 stycznia 1996 r. D. R. przestał się stawiać się na dozór w Komisariacie Policji G. i z uwagi na niemożność ustalenia aktualnego miejsca pobytu podejrzanego postanowieniem z dnia 6 lutego 1996 r. śledztwo w sprawie zawieszono;
- w dniu 7 maja 1996 r. D. R. został zatrzymany i następnego dnia śledztwo w jego sprawie zostało podjęte, nie zastosowano wobec podejrzanego izolacyjnych środków zabezpieczających;
- w dniu 23 maja 1996 r. Prokuratura Rejonowa (...) w G. skierowała do Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku akt oskarżenia, w którym to D. R. został oskarżony o popełnienie trzech przestępstw z art. 208 d.k.k. w zb. z art. 203 § 1 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k., z art. 265 § 1 d.k.k. oraz z art. 11 § 1 d.k.k. w zw. za art. 199 § 1 d.k.k. w zb. z art. 60 § 1 ustawy prawo czekowe w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. i powyższa sprawa zarejestrowana została pod sygnaturą IV K 180/96.
- zarządzeniem z dnia 31 maja 1996 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 19 czerwca 1996 r., na który to termin nakazano wezwać oskarżonego D. R. doręczając mu jednocześnie akt oskarżenia. Wezwanie na rozprawę wraz z odpisem aktu oskarżenia wysłane zostało do D. R. na adres G. ul. (...), jednak korespondencja wróciła z adnotacją adresat wyprowadził się nie podając adresu zamieszkania;
- Sąd Wojewódzki zarządził przeprowadzenie wywiadu środowiskowego celem ustalenia, czy D. R. przebywa pod wskazanym miejscem zamieszkania. Z wywiadu tego wynikało, iż D. R. wcześniej wynajmował mieszkanie przy

ul. (...) w G., jednakże z powodu braku płatności właściciele wymówili mu wynajem. W wywiadzie wskazano, iż oskarżony nieprawdopodobnie mieszka u swoich rodziców na ul. (...), gdzie jest zameldowany;

- w dniu 17 czerwca 1996 r. D. R., za pośrednictwem funkcjonariuszy Komisariatu Policji G. pod adresem G. ul. (...), odebrał wezwanie na rozprawę oraz odpis aktu oskarżenia;
- na rozprawę w dniu 19 czerwca 1996 r. D. R. stawił się osobiście, wskazując, iż jego stałym adresem, pod którym przebywa jest G. ul. (...). Z uwagi na brak obecności obrońcy oskarżonego z urzędu sprawę odroczone wówczas do dnia 12 sierpnia 1996 r. – wnioskodawca z uwagi na obecność na rozprawie o terminie został powiadomiony ustnie wraz z informacją, iż na termin ma się stawić bez dodatkowego wezwania;
- w dniu 12 sierpnia 1996 r. D. R. nie stawił się na wyznaczoną rozprawę, skutkiem, czego została ona ponownie odroczone do dnia 4 października 1996 r. i jednocześnie zarządzone wezwanie oskarżonego na nowy termin rozprawy;
- wysłane do D. R. na adres G. ul. (...) wezwanie wróciło, jako nieodebrane przez oskarżonego i nie podjęte w terminie. Ponownie zlecono przeprowadzenie wywiadu w celu ustalenia aktualnego miejsca pobytu oskarżonego, z którego to wywiadu wynikało, iż D. R. nie przebywa w miejscu zamieszkania i najprawdopodobniej przebywa u konkubiny w Ś.;
- na rozprawę w dniu 4 października 1996 r. oskarżony D. R. nie stawił się, zatem Sąd rozprawę odroczył do dnia 4 listopada 1996 r. i zarządził o wezwaniu oskarżonego na termin rozprawy na adres w Ś., który to adres ustalono w drodze wywiadu środowiskowego sporządzonego przez Komisariat Policji (...) w G.. W międzyczasie Komisariat Policji G. zawiadomił Sąd, iż D. R. nadal nie zgłasza się na zastosowany dozór policyjny. Wezwania kierowane do oskarżonego zarówno na adres w Ś. ul. (...), jak i w G. ul. (...) były nie podejmowane w terminie, co skutkowało tym, że oskarżony nie stawił się na rozprawie w dniu 4 listopada 1996 r.;
- w dniu 4 listopada 1996 roku Sąd Wojewódzki w Gdańsku postanowił o zastosowaniu względem D. R. środka zabezpieczającego w postaci tymczasowego aresztowania z uwagi na uzasadnioną obawę ukrywania się oskarżonego przed wymiarem sprawiedliwości, jednocześnie zarządzone poszukiwania go listem gończym;
- w dniu 18 marca 1997 r. Sąd Wojewódzki w Gdańsku z uwagi na długotrwałą przeszkodę uniemożliwiająca postępowanie zawiesił postępowanie w sprawie D. R. wskazując na niemożność ujęcia oskarżonego;
- w dniu 12 sierpnia 2003 roku Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji Sekcji Dochodzeniowo – Śledczej skierował do Sądu Okręgowego w Gdańsku informację, iż D. R. przebywa poza granicami kraju, tj. w R. w Islandii, gdzie zatrudniony był jako kierowca autobusu, nadto z ustaleń policji wynikało, iż wie on, że jest poszukiwany przez Sąd i Prokuraturę;
- w dniu 23 września 2003 r. zastosował wobec D. R. dodatkowy środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczanie kraju połączony z zatrzymaniem paszportu;
- w dniu 10 lutego 2005 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wystosował do Biura Międzynarodowego Współpracy Policji Komendy Głównej Policji wnioski o wszczęcie poszukiwań międzynarodowych w celu zatrzymania, tymczasowego aresztowania i ekstradycji do Polski D. R.. Następnie wobec ustalenia za pośrednictwem Interpolu w R. w marcu 2005 r. dokładnego adresu D. R. na terytorium Islandii w dniu 31 października 2005 r. wystosowano wnioski o jego ekstradycję;
- w dniu 06 sierpnia 2007 roku Biuro Wywiadu Kryminalnego KGP poinformowało Sąd Okręgowy w Gdańsku, że D. R. w czerwcu 2005 r opuścił Islandię;

- postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie sygnatura akt IV K 180/96 Sąd Okręgowy w Gdańsku uzupełnił postanowienie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 4 listopada 1996 r. i określił czas trwania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego D. R. na okres 3 miesięcy od dnia zatrzymania;
- w dniu 27 listopada 2007 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał za D. R. Europejski Nakaz Aresztowania;
- w dniu 28 grudnia 2007 r. Biuro Wywiadu Kryminalnego KGP powiadomiło Sąd Okręgowy w Gdańsku, że D. R. opuścił Islandię i wraz z rodziną wyjechał do Norwegii;
- w dniu 10 lutego 2009 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zwrócił się do Ministerstwa Sprawiedliwości Departament Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego w W. o wydanie D. R. z terytorium Norwegii w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania sądowego;
- w dniu 8 stycznia 2010 r. do sprawy zgłosił się obrońca D. R., który złożył wniosek o wydanie listu żelaznego. Sąd Okręgowy uzależnił ewentualne wydanie listu żelaznego od przedłożenia przez oskarżonego zaświadczenia o miejscu jego zamieszkania na terenie Norwegii oraz złożenia poręczenia majątkowego w wysokości 30.000 zł. Jednocześnie Sąd zdecydował, iż do tego czasu wniosek o ekstradycję pozostaje aktualny;
- w dniu 8 lutego 2010 r. do akt sprawy dołączono oświadczenie D. R., w którym zobowiązuje się on stawiać na każde wezwanie oraz zaświadczenie o jego aktualnym miejscu zamieszkania na terenie Norwegii;
- w dniu 4 marca 2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku nie uwzględnił wniosku obrońcy o wydanie listu żelaznego względem D. R. z uwagi na to, że oskarżony nie dokonał wpłaty poręczenia majątkowego, do którego został zobowiązany;
- w dniu 1 maja 2010 r. po uprzednim zatrzymaniu na terytorium Norwegii D. R. został przetransportowany z Norwegii i osadzony w Areszcie Śledczym W.;
- postanowieniem z dnia 6 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku odwołał względem D. R. Europejski Nakaz Aresztowania, a następnie postępowanie w jego sprawie pojęto i zarejestrowano pod nową sygnaturą IV K 96/10;
- w dniu 20 maja 2010 r. D. R. został przekonwojowany z W. i osadzony w Areszcie Śledczym w G.;
- w dniu 13 lipca 2010 r. na pierwszej rozprawie Sąd Okręgowy w Gdańsku, po przesłuchaniu oskarżonego uchylił stosowany wobec D. R. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania i tego dnia wnioskodawca opuścił Areszt Śledczy w G.;
- w dniu 28 maja 2012 roku D. R. został wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie o sygnaturze akt V Ka 330/12 całkowicie uniewinniony od popełnienia wszystkich zarzucanych mu przestępstw.

Od 31 maja 1996 roku do 6 maja 2010 roku tj. przez okres czterech lat, Sąd Okręgowy w Gdańsku podejmował szereg czynności procesowych w celu ustalenia miejsca aktualnego pobytu D. R. i doprowadzenia do niezwłocznego zakończenia rozprawy. Oskarżony wiedząc o toczącym się postępowaniu karnym unikał kontaktu z organami wymiaru sprawiedliwości, utrudniając w sposób zawiniony szybsze zakończenie sprawy sądowej, bez konieczności stosowania izolacyjnych środków zapobiegawczych.

Pełnomocnik wnioskodawcy wysuwając zarzut obrazy przepisów postępowania tj. art. 553 k.p.k., podnosi to, że w jego ocenie jedyną okolicznością która może stanowić podstawę do oddalenia żądania o zadośćuczynienie i odszkodowania z tytułu oczywiście bezzasadnego tymczasowego aresztowania „jest wymienione w tym przepisie fałszywe samopomówienie”. Skarżący zdaje się nie zauważać treści przepisu art. 552§4 k.p.k. i myli go zapisami wynikającymi z art. 553 k.p.k.

Tymczasem art. 553 k.p.k. określa sytuacje, w których mimo ustalenia przez sąd, że skazanie, orzeczenie środka zabezpieczającego, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie było niesłuszne (w rozumieniu art. 552 k.p.k.) to poszkodowanemu nie będzie należało się odszkodowanie w ogóle albo w części, w jakiej przyczynił się on do powstania szkody. Jak stanowi ten przepis roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie nie przysługuje temu, kto w zamiarze wprowadzenia w błąd sądu lub organu ścigania złożył fałszywe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa lub fałszywe wyjaśnienie i spowodował tym niekorzystne dla siebie orzeczenie w przedmiocie skazania, tymczasowego aresztowania, zastosowania środka zabezpieczającego albo zatrzymanie.

Natomiast art. 552 k.p.k. określa prawnomaterialne podstawy roszczeń o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, które stanowią: niesłuszne skazanie, w wyniku którego wykonana została kara w całości lub w części, niesłuszne orzeczenie i wykonanie środka zabezpieczającego i niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

Sąd pierwszej instancji żądanie D. R. oddalił w oparciu o art. 552 § 4 k.p.k. a contrario, a nie analizował możliwość zaistnienia przesłanek opisanych w art. 553 k.p.k. Sąd meriti uznał, co w całości akceptuje Sąd odwoławczy, że tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy nie było „niewątpliwie niesłuszne”.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd pierwszoinstancyjny szczegółowo i wnikliwie wyjaśnił motywy swojego rozstrzygnięcia. Sąd Apelacyjny akceptując w całości zaprezentowaną argumentację, chciałby szczególnie podkreślić, że odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje tylko w wypadku "niewątpliwie niesłusznego" tymczasowego aresztowania lub zatrzymania i wbrew stanowisku skarżącego, ukształtowała się w orzecznictwie i piśmiennictwie wykładnia przepisu art. 552 § 4 k.p.k.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 września 1999 r., I KZP 27/99, OSNKW 1999, z. 11-12, poz. 72 uregulował kwestię zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania Sąd Najwyższy stwierdzając, że opiera się ona na zasadzie ryzyka, a ponadto, że niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 jest takie tymczasowe aresztowanie, które było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k. oraz tymczasowe aresztowanie oskarżonego powodujące dolegliwość, której nie powinien doznać, w świetle całokształtu okoliczności ustalonych w sprawie, a także, w szczególności, prawomocnego jej rozstrzygnięcia. Uchwała ta nie wywołała ocen krytycznych w piśmiennictwie i spotkała się w zasadzie z aprobatą (zob. m.in. A. Bulsiewicz, Konstytucyjna ochrona wolności i praw...; P. Kruszyński, Z problematyki odszkodowania...; K.J. Pawelec, glosa do tej uchwały, Mon. Praw. 2000, nr 5; S. Zabłocki, Przegląd orzecznictwa, Palestra 2000, z. 1).

Ustalenie niewątpliwie niesłuszności tymczasowego aresztowania wymaga dokonania analizy przesłanek tymczasowego aresztowania w toku całego postępowania, jak też całokształtu okoliczności ustalonych do chwili wydawania orzeczenia przez sąd orzekający w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie, a więc i ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, w której taki środek stosowano. Wobec tego, kompleksowa analiza słuszności postępowania na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. winna być dokonywana ex nunc.

Oceniając, czy tymczasowe aresztowanie będzie niesłuszne należy zawsze oceniać czy zastosowane tego środka zapobiegawczego nastąpiło z obrazą przepisów postępowania w okolicznościach konkretnej sprawy. Sam fakt prawomocnego uniewinnienia nie ma decydującego znaczenia dla przyjęcia "niewątpliwie niesłuszności" tymczasowego aresztowania. Niewątpliwie niesłuszne jest bowiem tylko takie tymczasowe aresztowanie, które spowodowało, jak już powyżej wspomniano, dolegliwość, której oskarżony nie powinien być doznać w świetle całokształtu okoliczności, a więc i ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie, w której taki środek stosowano.

Zarzuty apelacji w której podniesiono względne przyczyny odwoławcze ujęte w art. 438 pkt 1 (obraza przepisów prawa materialnego), pkt 2 (obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia) i pkt 3 (błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia) są całkowicie chybione. Skarżący w ogóle nie wskazał, ani też nie uzasadnił na czym miała polegać obraza przepisów prawa materialnego, jak i błędu w ustaleniach faktycznych. Czytając treść zarzutów i ich uzasadnienie można wysnuć

wniosek, że błędnie i omyłkowo autor apelacji, jako jej podstawę prawną podał art. 438 pkt 1 i 3 k.p.k. Nieprawidłowo również zarzucono obrazę przepisów postępowania tj. art. 553 k.p.k.

Skarżący nie był w stanie skutecznie zakwestionować stanowiska Sądu meriti za pomocą prezentowanych w apelacji argumentów, które sprowadzają się do stwierdzenia, iż uwolnienie Skarbu Państwa od opartej na ryzyku odpowiedzialności, następuje wyłącznie "kiedy przy stosowaniu tymczasowego aresztowania sąd nie dopuścił się obrazy prawa procesowego (przepisów rozdziału 28) i nie zachodzą przesłanki egsoneracyjne z art. 553 k.p.k.", i wtedy każde orzeczenie uniewinniające pociąga za sobą stwierdzenie o niewątpliwiej niesłuszności tymczasowego aresztowania.

W sprawie za bezsporne uznano, iż Skarb Państwa odpowiada za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nie na zasadzie winy, lecz na zasadzie ryzyka. Podkreślono jednak przy tym, że z faktu, iż tymczasowe aresztowanie ma być nie tylko niesłuszne, ale - w myśl przepisu art. 552 § 4 k.p.k. - niewątpliwie niesłuszne, wynika element ocenny, który odnosić należy do całokształtu ustalonych w sprawie okoliczności, w świetle których aresztowanie nie powinno było nastąpić. Na tej podstawie wywieziono, iż Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za takie tymczasowe aresztowanie oskarżonego, które wynikało z faktu uporczywego utrudniania przezeń postępowania karnego, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Nie budzi wątpliwości, że Sąd Wojewódzki w Gdańsku w chwili zastosowania tymczasowego aresztowania, nie dopuścił się obrazy przepisów prawa karnego procesowego, gdyż zgromadzone w sprawie dowody wskazywały na duże prawdopodobieństwo popełnienia przez D. R. zarzucanych mu czynów, a ponadto istniały dwie przesłanki szczególne w postaci ukrywania się oskarżonego oraz realnie grożącej mu surowej kary pozbawienia wolności. Zatem izolacyjny środek zapobiegawczy miał służyć zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania karnego.

W toku całego tego postępowania D. R. lekcewał swoje obowiązki. Był już na etapie postępowania przygotowawczego pouczony o konsekwencjach ewentualnego niestawiennictwa na wezwania upoważnionych organów, jak i zmiany miejsca zamieszkania bez poinformowania tych instytucji. Nie wywiązywał się również z nałożonego na niego obowiązku stawiennictwa w ramach zastosowanego dozoru policyjnego, tj. środka zapobiegawczego o charakterze wolnościowym. W tym miejscu należy szczególnie wskazać na całkowicie bezkrytyczną i niepoważną argumentację zaprezentowaną, przez skarżącego w uzasadnieniu apelacji, iż „wnioskodawca ponosi skutki daleko posuniętej niesprawności organów sprawiedliwości, gdyż pomimo tego, że D. R. stawiał się na pierwszy termin rozprawy, Sąd nie był w stanie zapewnić stawiennictwa obrońcy”. Obrońca pomimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy, zlekcewał swoje obowiązki i nie stawiał się na rozprawie, bez żadnego usprawiedliwienia swojej nieobecności. Na marginesie należy tylko zaznaczyć, iż to właśnie obrońca winien również poinformować swojego klienta o konsekwencjach prawnych bagatelizowania obowiązków oskarżonego, a zwłaszcza unikania odbierania wezwań sądowych i ukrywania się.

Wnioskodawca wielokrotnie miał możliwość uregulowania swojej sytuacji prawnej, bez konieczności stosowania najsurowszego, izolacyjnego środka zapobiegawczego, jednakże z tej możliwości nie skorzystał. Sąd Okręgowy wyraził nawet możliwość zastosowania wobec niego listu żelaznego, lecz i w tym wypadku D. R. nie dostosował się do stawianych wymogów. Nie można również Sądowi zarzucić, iż okres stosowanego tymczasowego aresztowania był nadmiernie długi. Bezpośrednio, bowiem po przekonwojowaniu D. R. do Aresztu Śledczego w G. Sąd niezwłocznie wyznaczył pierwszy termin rozprawy, na którym po przesłuchaniu go w charakterze oskarżonego, uchylił ten najsurowszy środek zapobiegawczy.

Z oświadczenia wnioskodawcy wynika także, iż w czasie pobytu w warunkach aresztu ekstradycyjnego w Norwegii Sąd umożliwił mu uregulowanie swoich spraw w Polsce, bez konieczności przebywania w izolacji, jednak i w tej sytuacji D. R. nie doprowadził do korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

Reasumując to należy stwierdzić, że w wypadku stosowania tymczasowego aresztowania gdy oskarżony ukrywał się lub uporczywie nie stawiał się na wezwania, nie można co prawda przyjąć niewątpliwiej niesłuszności tymczasowego aresztowania, gdyż wówczas nie mamy do czynienia z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k. Jest to bowiem sytuacja,

gdy Sąd, w sposób jedynie skuteczny, przez zastosowanie tymczasowego aresztowania, realizował swój ustawowy obowiązek (art. 2 k.p.k.), a oskarżony o popełnienie przestępstwa będąc do tego zobowiązany ustawowo (art. 75 § 1 k.p.k.) nie stawiał się na wezwania sądu. Kolidzja dwóch dóbr (skutecznego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i wolności oskarżonego) rozstrzygnięta została przez ustawodawcę w unormowaniu art. 259 § 4 k.p.k. Takie tymczasowe aresztowanie nie tylko nie jest niewątpliwie niesłuszne czy niesłuszne, lecz uznać je trzeba po prostu za słuszne, jako zgodne z prawem.

Ukrywanie się oskarżonego przed wymiarem sprawiedliwości lub uporczywe niestawianie się na wezwania, w wypadku pozostawania pod zarzutem przestępstwa zagrożonego surową odpowiedzialnością karną, tym bardziej więc pociąga za sobą stwierdzenie, iż niesłuszne - z punktu widzenia prawomocnego rozstrzygnięcia uniewinniającego - tymczasowe aresztowanie, z reguły traci atrybut niewątpliwej niesłuszności, z tych samych powodów, które legły u podstaw unormowania art. 259 § 4 k.p.k. Nie sposób bowiem zaaprobować poglądu przeciwnego, który prowadziłby do stwierdzenia, że organy procesowe są bezradne wobec ukrywania się lub uporczywego utrudniania przez oskarżonego postępowania, uniemożliwiającego rozstrzygnięcie sprawy, w tym wydanie orzeczenia uniewinniającego oskarżonego. W rezultacie doszłoby przecież do swoistego paradoksu, że ukrywanie się oskarżonego lub uporczywe utrudnianie przezeń postępowania stanowi przeszkodę do uwolnienia go od odpowiedzialności karnej. W tej sytuacji trudno bowiem uznać, iż tymczasowe aresztowanie było dolegliwością, której oskarżony niewątpliwie nie powinien był ponieść, skoro - bez zastosowania tymczasowego aresztowania, spowodowanego ukrywaniem się lub uporczywym utrudnianiem przezeń postępowania karnego - sąd nie miał innej możliwości rozstrzygnięcia sprawy. (por postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2002 roku sygn. akt V KKN 377/01, OSNKW 2002/11-12/105, OSP 2003/12/161, Biul.SN 2002/11/19)

W świetle przytoczonych rozważań stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy w Gdańsku, dokonawszy trafnej interpretacji przepisu art. 552 § 4 k.p.k., prawidłowo odniósł ją do ustalonych w sprawie okoliczności, konkludując, iż brak jest podstaw do stwierdzenia niewątpliwej niesłuszności tymczasowego aresztowania D. R., skoro zastosowanie wobec niego tego środka wywołało jego własne, niczym nieusprawiedliwione naganne zachowanie, polegające na ukrywaniu się i nie przebywaniu w miejscu swojego stałego zameldowania w Polsce.

W związku z powyższym, Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie znalazł jakichkolwiek podstaw do ingerowania w treść rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Gdańsku i dlatego też na mocy art. 437§1 k.p.k. uznając apelację pełnomocnika wnioskodawcy za oczywiście bezzasadną, zaskarżony wyrok, jako w pełni trafny utrzymał w mocy.

Na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 554§2 k.p.k. in fine Sąd Apelacyjny obciążył Skarb Państwa kosztami postępowania odwoławczego.